

29.4.50, שבת, יב' אייר

בארבע וחצי בא אצלי לייוויק. יש לו שאלות איך תעוצב דמוה המדינה על ידי. מה היחס למלכיות ולמשיחיות. האם רק ככל הגויים? האין חשש שהצבא יביא לידי התנשאות ויהירות? מה היחס בין צדקות וחסא - האין חשש שהקבוץ יהיה לכת ויסגר ממני העלייה? מה היחס בין מדינת ישראל ועם ישראל? האין סכנה שנשכח העם ונתורכז במעשה בארץ? האם פה מתחיל הכל מחדש - או זה המשך? מהי דרכו התרבותית של עמישראל במדינה - עברית ואידיש. האם תהיה הרבות סגורה, ואולי גדולה אבל לא שונה? מה גורל אידיש? הנגמר תפקידה? היש להחיש קצה? עד עכשיו אידיש כוח מלאים. ישראל לא רואה טכנת אבדן אידיש באקריקא? עברית לא "תרוויח" מאבדן אידיש - אלא אנגלית. היוצרים באנגלית יש להם חסבין נחיתות. יוצרים רק "חכמת היהדות" לא בבואה של היהדות המציאותית. דרוש יחס חיובי מישראל לאידיש. אידיש הגיבה יותר מעברית על השואה בישראל. מדוע חגגו פה חג גסה? הישלה ציר למדינה /גרמניה? מהו היחס לקבוץ גליות - האם היהודים הם רק רזרבה למדינה? או יש בקבוץ גליות משיחיות? היש הוקרת האדם. מדוע אין העולה מיוחס? מתחילה התקררות כלעי העולים. בהולים אחרי הילולא וחוגגים. יש פרובינציאליות מצד הצבור העירוני. הספרות העברית קרועה טהחיים, סגורה כהוכה. הסופרים לא נוסעים למחנות. טחי סמכות המנהיג? האין זו אחריות יותר מדי גדולה? מי נתן רשות למנהיג להחליט ולהכריע? העם היהודי מעניק למנהיגיו, כי יש עוול במנהיג. יש טרגיות של מנהיגות. מה יותר חשוב? המעשה "הגדול" או המעשה הקטן? הגאולה לדעת לייוויק היא במעשה הקטן - בחשיבות ובצדקות במעשה הקטן.

על כמה משאלותיו עניתי, והוא ביקש רשות לפרסם ברשימותיו הדברים. הוא רוצה לכתוב על ביקורו.